

Rapport informatieproces Urk

Ens, 13 april 2026

Vooraf

De verkiezingen van 18 maart jl, lieten op Urk relatief kleine verschuivingen zien in stem- en zetelverhoudingen. En dat bij een opkomst die weliswaar wat lager lag dan vier jaar geleden, maar met 72,5 procent hoog is te noemen. Daarin is ook een grote betrokkenheid van de Urker bevolking zichtbaar op het bestuur van de gemeente. Onderstaand overzicht geeft heel helder de lijn door de loop van de jaren weer:

Fractie	2026		2022		2018	
	Zetels	Stemmen	Zetels	Stemmen	Zetels	Stemmen
SGP	7	3.619	6	3.123	3	1.767
CDA	3	1.584	3	1.663	4	2.102
Hart voor Urk	3	1.457	3	1.667	4	2.043
ChristenUnie	2	1.436	3	1.416	5	2.301
RBU	1	799	-	-	-	-
Gemeentebelangen	1	789	2	1.066	2	907
Krachtig Urk	1	646	1	702	-	-
FvD	1	620	-	-	-	-
PVV	-	-	1	654	1	837
UGP					-	394
Totaal	19	10.950	19	10.291	19	10.351

Al geruime tijd voor de verkiezingen kreeg ik van de SGP de vraag of ik, ingeval dat de SGP de grootste zou worden, als informateur een advies zou willen uitbrengen voor een nieuw te vormen college. Na de verkiezingen kreeg ik van uw gemeenteraad in een duidingsdebat het mandaat mee van alle partijen. De opdracht luidde korthedshalve om gesprekken te voeren met alle partijen, een weerslag daarvan te geven in een verslag, te komen tot een conclusie welke partijen met elkaar in gesprek moeten gaan om een nieuwe coalitie te vormen en welke inhoud die gesprekken moeten hebben.

Deze mooie opdracht heb ik in de afgelopen weken mogen uitvoeren met mijn gewaardeerde assistent-informateur Jan Simonse. Ik mag ook namens hem u zeggen dat het voor ons een eer en een groot genoegen was om de gemeente Urk van dienst te mogen zijn.

De gesprekken die we met de diverse partijen en met de burgemeester en gemeentesecretaris hebben gevoerd, hebben de nodige inzichten gegeven om uiteindelijk tot het advies te komen dat in dit rapport staat. Dat kwam vooral omdat u het vertrouwen en de openheid gaf in een goede sfeer. Ik weet dat dit teksten zijn die vaak gebruikt worden in een informatieverslag, maar de Urker gemeenteraad heeft werkelijk warme, betrokken en constructieve leden. Heel veel dank voor uw inbreng!

Met veel vertrouwen geef ik u dit verslag in handen. Bij alle (vaak) complexe opgaven die Urk heeft te beslechten, heb ik een Urker gemeenteraad ontmoet die bereid is in grote saamhorigheid de schouders er onder te zetten en constructief de dialoog aan te gaan. Dat geeft vertrouwen en verhoogt de bestuurskracht.

Het gevoerde proces

Er zijn in de afgelopen weken gesprekken geweest met alle 8 partijen die de Urker gemeenteraad rijk is. Ik begon vanuit de grootste, de SGP en eindigde met de nieuwe partij Forum voor Democratie. Daarna vond er een gesprek plaats met de burgemeester en de gemeentesecretaris, waarna er tenslotte een tweede gesprek met de SGP volgde. De gesprekken die ik voerde zijn in beknopte vorm als verslag zichtbaar in de bijlage.

De gesprekken werden steeds gevoerd rondom een aantal vragen, namelijk:

- Welke coalitie acht u het meest wenselijk en welke coalities ziet u voor zich?
- Hoe kijkt u aan tegen de positie van uw partij in een coalitie?
- Zijn er uitsluitingen aan andere partijen of zijn er zorgpunten over andere partijen, wat uw partij betreft?
- Heeft u voorkeur voor een coalitieakkoord of een raadsbreed akkoord?
- Welke programmapunten/onderwerpen zou u terug willen zien in een akkoord?
- Zijn er programmapunten/onderwerpen die u onbespreekbaar acht, dan wel die een breekpunt/blokkade kunnen vormen?
- Welke personen zijn namens uw partij beschikbaar als kandidaat-wethouder en welke beoogde portefeuilles of aandachtsgebieden sluiten volgens u het beste aan bij hun politieke/bestuurlijke profiel of interesse.

De centrale vraag die ik zelf in alle gesprekken stelde was: 'Wat heeft Urk nodig om de komende vier jaar de grote vraagstukken het hoofd te bieden.' Vraagstukken die daarbij benoemd werden door partijen zijn: financiën, woningbouw, net- en drinkwatercongestie, vernieuwing van de havenkade, infrastructuur, huisvesting statushouders en arbeidsmigranten en tenslotte ook de gewenste en door partijen noodzakelijk geachte grenswijziging tussen de Noordoostpolder en Urk.

Na afloop van de gevoerde gesprekken is er een inventarisatie gemaakt van de meegegeven aandachtspunten en ben ik uiteindelijk tot een conclusie gekomen die zich uit in een voorkeursvariant en een aantal alternatieven.

De inhoud

Alle acht partijen op Urk zijn het in zekere zin eens met de grote onderwerpen die de komende periode de aandacht verdienen. Bestuurskracht wordt erg belangrijk gevonden. Ervaring en capaciteit binnen een college zijn belangrijke criteria. Om die reden zijn er zelfs twee partijen die kiezen voor het aantrekken van ervaring van

buiten de partijen. Tevens melden de partijen dat een college een brede afspiegeling van de raad moet zijn. Draagvlak is dus gewenst! Een college zal moeten bestaan uit zeker 3 partijen. Forum voor Democratie kiest in één variant voor 2 partijen. Dezelfde partij maar ook Gemeentebelangen en Krachtig Urk staan open voor een raadsbreed akkoord. Alle anderen sturen aan op het maken van een coalitieakkoord.

De uiteindelijke keuze om te komen tot partij-combinaties heeft uiteraard vaak te maken met identiteit en politieke richting. Dat is op Urk niet anders. In een ideaal college zoekt bijvoorbeeld de SGP als aansluiting bij de HVU omwille van identiteit en kiest HVU als derde partij voor de CU. Bij alle voorkeursscenario's wordt in ieder geval de SGP als één van de formerende partijen genoemd. Zij worden ook als winnende partij beschouwd. Verder kent Urk in de beeldvorming nauwelijks echte winnaars (FvD) of verliezers (CU en GB). Wel dicht de CU zich in het gesprek een bescheiden rol toe omwille van het zetelverlies, maar dat wordt door andere partijen niet of nauwelijks genoemd. De CU komt niet tot een duidelijke keuze als derde partij, dat kan zowel de HVU als de CU zijn. De onervarenheid van de diverse kandidaat-wethouders en de onervarenheid van de fractie wordt door veel partijen benoemd en ook als drempel ervaren voor de bestuurskracht van de gemeente. In die zin krijgt de keuze voor HVU wel telkens die disclaimer en ook het CDA kent een onervaren kandidaat wethouder. Krachtig Urk geeft in haar gesprek aan dat Urk professionaliteit nodig heeft, eventueel door bestuurders van buiten Urk.

Wat betreft de inhoud geeft het CDA in een 10 punten overzicht mee dat de partij wil meedoen in een nieuw college als er een continue lijn in het beleid blijft. Ook bij de SGP hoor ik een dergelijk geluid. Er zijn ook thema's als arbeidsmigranten, huisvesting statushouders, langdurig wonen op de camping en het jeugdhonkbeleid waarbij sommige partijen meer maatwerk zoeken en soms binnen de grenzen van de wet de randen opgezocht worden. Onderwerpen die bij veel partijen worden aangevoerd om enige aanpassing. Zondagsrust is een thema wat door SGP, CDA, HVU en CU worden benoemd. Hoe zich dat vertaalt binnen thema's is in de gesprekken niet uitgediept.

Door de SGP wordt als vertaling van het zetelaantal en de verantwoordelijkheid die men daaruit voelt de optie neergelegd om het college aan te vullen met een extra wethouder vanuit de SGP. Op grond van het inwonersaantal is er inderdaad budget beschikbaar voor een vierde wethouder, maar dat zal nog wel geoormerkt moeten worden binnen de begroting. Deze optie wordt door partijen niet als negatief ervaren, maar kan alleen maar reëel zijn als het takenpakket navenant is en het financieel verantwoord is. Het leveren van een parttime wethouder is een optie die door HVU als bespreekbaar wordt bestempeld, maar bijvoorbeeld door de CU wordt uitgesloten. Over het algemeen kon ik merken dat de optie 3 of 4 wethouders door

partijen van tevoren niet grondig is doordacht, uiteindelijk was het natuurlijk ook niet verwoord in de vragen die vooraf waren gedeeld.

De puzzel gelegd

De centrale vraag: “Wat heeft Urk nodig” vraagt om antwoord. Bij de adviezen die partijen geven over college-combinaties wordt niet alleen de ervaring van partijen en kandidaat-wethouders gewogen, maar ook in hoeverre partijen bij andere partijen passen. De SGP als grootste en winnende partij en tevens de partij met een (kort-)zittende wethouder en een zeer ervaren fractie is dan de eerste keus.

Tweede partij en derde partij is een lastige omdat de keuze dan gemaakt moet worden tussen het aantal keren dat een partij genoemd wordt en de ervaring die ze meenemen in de fractie en de kandidaat-wethouder. Die weging vertaalt zich uiteindelijk in een eerste en een tweede scenario. Kort samengevat luidt uiteindelijk het advies om het formatieproces in te gaan met de volgende partijen:

SGP – CDA - CU (voorkeur)

SGP – CDA -HVU (alternatief)

Ik heb in mijn gespreksronde geen volkomen duidelijkheid gekregen over de wenselijkheid van een 4^e wethouder en geef daarom vooreerst de voorkeur aan een college van 3 voltijds wethouders. Het formatieproces zal moeten uitwijzen of deze keuze een wijziging behoeft.

De voorkeursvariant bestaat uit partijen die elkaar verstaan en gewend waren in een vorig college samen te werken. Ze kennen ervaren fracties maar geen of vrijwel geen ervaren wethouders. De SGP en CU hebben kandidaat-wethouders met raadservaring. Deze combinatie geeft, ook kijkend naar de grote opgaven, vertrouwen om verder te bouwen aan een college wat stabiel en slagvaardig haar werk mag doen voor deze mooie gemeente.

Thema's die verder uitgediept moeten worden zijn ook benoemd in dit rapport. Eén ervan wil ik apart benoemen, die gaat mij als “polderjongen” aan het hart. Probeer als Urk de brug te slaan naar de Noordoostpolder, de buurman. Daarom adviseer ik u om in een coalitieakkoord te benoemen wat u als gemeente concreet te bieden heeft om uiteindelijk te komen tot een gezonde samenwerking.

Een ander inzicht wat ik graag met u wil delen is, dat de kleine partijen in uw raad het vermogen hebben om een college en de raad een spiegel voor te houden. Een waardevol gegeven waar u allen ook in de nieuwe periode uw voordeel mee kan doen. Echt luisteren is immers de basis van een gesprek. Ik denk aan het gesprek met uw burgemeester, die noemde het de wijsheid van de minderheid.

Ten slotte, de volle breedte van de gemeenteraad gaf in haar gesprekken blijk van een constructieve rol die ze voor ogen hadden in de nieuwe raad. Dat geeft wellicht mogelijkheden voor meer betrokkenheid in het proces van formeren. In ieder geval zal de invoering van het Urker BOB-vergadermodel een kans bieden om in de beeld- en oordeelsvormende ronde ruimte te geven aan alle partijen. De opgaves voor Urk zijn zwaar te noemen. Maar Urk kennende liggen de onderwerpen niet alleen voor rekening van de gemeente, maar worden ze juist ook gedragen door de gemeenschap. Dan voelt het niet alleen, dan doet u het samen! Dat is wat ik u ook toewens voor de komende bestuursperiode en dat in afhankelijkheid van Gods zegen!

Met een hartelijke groet ook namens Jan,

Uw informateur, Sjaak Simonse